З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ! З НОВИМ РОКОМ!

Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Віри всім, любові
і Божої благодаті,
Хай світло і радість панує,
Най відступлять
недруги пихаті…
Рідна «Просвіта» святкує.

№ 1 (364)
5 січня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Відійшов у минуле 2011 рік. Він увійде в історію, як рік певних здобутків, а більше, гадаю, як рік упущених можливостей (європейська перспектива) і звуження наших свобод, посилення тоталітарних та антиукраїнських тенденцій. На жаль, в Україні менше стало українського. Це не може залишати байдужим нікого.

Просвітянська ідея як найуспішніший соціально-політичний проект в історії України стає все більш потрібною в суспільстві. Розуміння того, що лише на основі національної ідеї, українських традицій в духовній, матеріальній та державній сферах можна побудувати успішну державу, домагається «Просвіта».

Вірю, що таке усвідомлення неминуче. Але воно приходить не само собою, а в боротьбі з загрозами антиукраїнства, політичної продажності, особистого та групового егоїзму.

Тому варто завжди пам'ятати, що ми – сильний і талановитий народ, який, об'єднавшись навколо національних українських цінностей, може організувати успішне державне життя й побудувати процвітаючу Україну.

Непрості випробування, які стоять перед нами в 2012 році, вимагатимуть нашої праці й високої громадянської свідомості. Тільки спільними зусиллями ми подолаємо загрози, тільки разом досягнемо високої мети – утвердження у власному домі «своєї правди» – наших українських та європейських цінностей, станемо в один ряд із процвітаючими націями світу.

Шановні друзі! Сердечно вітаю вас з Новим 2012 роком, з Різдвом Христовим – святом, яке для нас має особливий зміст.

Нехай новий рік буде щасливим, успішним для кожного з нас і всієї України, а Різдвяні свята, зігріті спільною думкою, молитвою і колядою, додадуть нам упевненості й віри в наше майбутнє.

Нехай ці свята увійдуть у ваші домівки з миром, радістю і Божою благодаттю.

Христос народився! Славімо Його!

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

**ШАНОВНІ ДРУЗІ!
СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО
З НОВИМ 2012 роком
ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!
НЕХАЙ ПРЕКРАСНІ ЗИМОВІ
СВЯТА ПРИНЕСУТЬ РАДІСТЬ, СПОКІЙ І ЗЛАГОДУ
У ВАШІ ОСЕЛІ, СПОВНЯТЬ ДУШІ ВІРОЮ У ЩАСЛИВЕ
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ ТА ДОДАДУТЬ НОВИХ СИЛ!**

**ЗИЧИМО МІЦНОГО ЗДОРОВ'Я
ВАМ І ВАШІЙ РІДНІ, УСПІХІВ,
СІМЕЙНОГО ЩАСТЯ,
ДОСТАТКУ І БЛАГОПОЛУЧЧЯ!
РАДІСНИХ НОВОРІЧНИХ
ТА РІЗДВЯНИХ СВЯТ!**

З повагою Голова ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Павло МОВЧАН

ПРОСВІТЯНИ ЛУГАНЩИНИ ЩИРО ВІТАЮТЬ ВАС ІЗ РАДІСНИМ СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО Й НОВИМ 2012 роком! БАЖАЄМО ЗДОРОВ'Я, ТЕПЛА, СПОКОЮ, ЩОБ У ВАШИХ ДУШАХ І СПРАВАХ НІКОЛИ НЕ ЗГАСАВ ВОГОНЬ НАДІЇ, ЛЮБОВІ Й ДОБРА! НЕХАЙ ЗАВЖДИ З ВАМИ БУДЕ ГОСПОДЬ, А ДОРОГУ В МАЙБУТТЯ ВАМ ЗАВЖДИ ОСЯВАЄ ЯСКРАВА РІЗДВЯНА ЗІРКА. В ДОБРИЙ ПУТЬ – У НОВИЙ РІК!

З найщирішими побажаннями і любов'ю – Луганське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, ***Володимир СЕМИСТЯГА,*** *голова*

ФЕСТИВАЛІ

КОЛЯДА НА МАЙЗЛЯХ

З 8 по 22 січня в Івано-Франківську проходитиме Третій Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях». У ньому візьмуть участь майже півсотні хорів з Івано-Франківська та області, а також – колективи з Києва та Львівщини.

«Нехай звуки колядки зворушать байдужих, додадуть нам надії, піднесуть на дусі, щоб ми пережили Різдво в радості, як одна родина, колядуючи щодня разом з учасниками фестивалю „Коляда на Майзлях"», – пояснює потребу і дух фестивалю його ініціатор та співорганізатор Любов Терлецька.

Організаторами фестивалю є управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації і парафія Царя Христа при монастирі отців-василіян в Івано-Франківську.

Фестиваль відкриють хори церкви Царя Христа та архієрейський хор «Кредо» Архікатедрального собору св. Воскресіння – у неділю, 8 січня, о 16 год.

Щовечора у храмі колядуватимуть та щедруватимуть колективи з різних куточків Прикарпаття, також традиційно запрошено кілька гуртів з-поза меж області. Початок концертів – о 18 год. Пауза є лише на Святий вечір, 18 січня.

Кожен тиждень «Коляди на Майзлях» завершується гала-концертом (початок – о 16 год): 15 січня відбудеться гала-концерт дитячих та однорідних колективів, а 22 січня – мішаних хорів.

Концерти проходять у церкві Царя Христа монастиря отців-василіян (вул. Незалежності, 181).

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПАНЕ ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, ВСЯ ОБЛАСНА «ПРОСВІТО»!

Від щирого серця вітаємо вас з Різдвом Христовим і Новим 2012 роком!

Хай маленький Ісус зішле вам безліч своїх ласк, хай благословить вашу щиру просвітянську працю!

Ось уже 12-ий раз у третьому тисячолітті приходить на нашу землю маленький Ісус! Сумними очима споглядає на ту святу землю, яку колись благословив Його улюблений апостол Андрій. Бо цар Ірод апостолів переслідує, люд наш хрещений знову в рабство «єгипетське» заганяє, а хто може – в чужі землі на тяжку працю втікає, рідні оселі, родину любу покидає! Лжепророки народ баламутять, наші серця смутять… Божа Мати, що Почаїв від турків урятувала, плаче, ридає, не може від нових загарбників святу свою обитель звільнити! Просить Сина свого Новонародженого, щоб люд наш хрещений і ще не охрещений своїм поглядом щирим до прозріння, омріяної єдності навернув!

І ми всі молімо Його, колядуючи, як предки співали: «Глянь серцем чистим, о Божий Сину, на нашу землю, на Україну!…»

Щиро бажаємо, щоб вдалося нам те омріяне об'єднання здійснити й відстояти вистраждану століттями незалежність!

Уляна СКАЛЬСЬКА,
голова правління Клубу ім. Б. Лепкого

Івано-Франківське обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

14 січня, 14.00 РІЗДВО У «ПРОСВІТІ»

У ПРОГРАМІ:

Засівання, віншування, коляди, щедрівки, Маланка, привітання Василів з днем ангела.

За участю художніх колективів НД «Просвіта», громадських організацій: «Жіноча громада», Союз українок, «Бойківщина», об'єднання ветеранів, «Світовид», товариства польської культури ім. Ф. Карпінського.

ГОЛОВІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА п. СТЕПАНУ ВОЛКОВЕЦЬКОМУ

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Товариство української мови ім. Т. Шевченка-Чікаґо (ТУМ) щиро вітає вас і ваших рідних з Різдвом Христовим та Новим 2012 роком і бажає вам всього найкращого – особливо витривалості в цей для України і її народу нелегкий час!

Ми уважно слідкуємо за подіями в Україні й дуже переживаємо антиукраїнські рішення сьогоднішньої влади. Тільки загальний спротив народу зможе привести до змін. А також дуже важливо йти разом до спільної мети, а не ділитися на сотню партій.

Протягом 2011 року ми передали кошти на видавничу працю осередкам «Просвіти» в Луганську, Донецьку, Харкові, Хмельницьку, Запоріжжі, Дніпропетровську, Івано-Франківську, Севастополі, Рівному, Житомирі, Києві та Львові. Також передали кошти друкарні «Смолоскип» на брошуру «Крути», призначену для відвідувачів музею «Крути». На стипендії для здібних студентів з бідних родин були передані кошти до Острозького університету та через видавництво «Смолоскип» у Києві.

Наше Товариство допомогло коштами на створення фільму про голодомор 1932–1933 рр. англійською мовою для американських шкіл і наукових установ.

Нам завжди приємно отримувати вістки про працю осередків «Просвіти» в Україні.

Просимо писати до нас на адресу: **drdanvira@yahoo.com** або летунською поштою.

Бажаємо якнайкращих успіхів у вашій праці на користь українського народу й української держави. Спільними силами можна дуже багато осягти!

З Різдвом Христовим!

З Новим роком!

За Управу ТУМ-Чікаго
проф. ***Віра БОДНАРУК,*** *голова*

ВШАНУВАННЯ

ЗАВЕРШИТИ НАЦІОНАЛЬНУ РЕВОЛЮЦІЮ

Прикарпаття відзначило річницю Головного Провідника ОУН Степана Бандери

За традицією, 1 січня у родинне село Бандерів прибули сотні краян із державними й партійними стягами, аби вшанувати пам'ять Провідника й заприсягтися у вірності його ідеям і чину.

Після поминальної панахиди й покладання вінків промовці – голова обласної ради Олександр Сич, лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок, народний депутат Зіновій Шкутяк, голова ОО КУН Богдан Борович та інші аналізували соціально-політичну ситуацію в Україні, яка попри духовний, національний, економічний, політичний терор влади все більше засвідчує пробудження народу. Люди починають розуміти, що лише реалізація національної ідеї, завершення національної революції може змінити на краще їхнє життя. Головне, що на боротьбу за українську Україну піднімається молоде покоління, наголосив Олег Тягнибок. Це – ґарантія майбутньої перемоги українців.

А в Івано-Франківську недільного дня відбулася урочиста хода з Вічевого майдану до Європейської площі. Поминальну панахиду

за Провідником відслужили священики Українських Церков під орудою митрополита УГКЦ Володимира (Війтишина).

Промовці Олександр Сич, міський голова Віктор Анушкевичус, заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький,

(Чит. 2 стор.)

НАБАТ

ПРИПИНІТЬ ТЕРОР!

ЗАЯВА ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

29 грудня 2011 р. був вчинений збройний напад на офіс Харківського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта». Група приблизно з 15 осіб, озброєна спецзасобами, пістолетами Флобера, димовими шашками, зламавши ґрати на вікні, увірвалася у кімнату, де зберігалася документація. Поки частина нападників, застосовуючи вогнепальну зброю, палиці з колючим дротом та кувалду, проривалися далі у приміщення, їхні спільники цілеспрямовано палили на подвір'ї документацію організації, книжки про голодомор, історію УПА, твори Кобзаря...

З 19.50 протягом півгодини хлопці-просвітяни намагалися викликати міліцію зі своїх телефонів. Даремно. Всі лінії чомусь були зайняті. Міліцію викликала мати одного з них, з іншого кінця міста. Прибувши через годину з початку події, міліціянти сором'язливо чекали під дверима, поки не стихла стрілянина, не закінчився розгром «Просвіти».

Нападників, яких просвітяни заблокували в одній із кімнат, міліція затримала, відвезла до райвідділу й відпустила за декілька годин. І це після нападу із застосуванням вогнепальної зброї!

В результаті нападу були викрадені комп'ютери та відеокамери, зникли флеш-картки, пошкоджені різографи. Просвітянин, який став на заваді злочинцям, зараз знаходиться у лікарні невідкладної допомоги зі струсом мозку й тілесними ушкодженнями. Як на сміх, у сусідню палату поклали нападника з розбитою бровою.

Вдало вибраний час для нападу: наступного дня до Харкова етапували Юлію Тимошенко і більшість журналістів була задіяна там.

Спалені документи ХОО ВУТ «Просвіта», ХОГО «Слобідський крайовий козацький кіш» та деякі матеріали газети «Журавлик». Можливо, злочинці намагалися знищити документи на приміщення в центрі міста, яке є ласим шматком. А може, комусь не подобається, що Харківська «Просвіта» почала активну діяльність? На цей час у приміщенні був закінчений ремонт, який власноруч і власним коштом зробили молоді просвітяни. Крім уже діючих історичної та народознавчої секцій утворена спортивна, є журналістський гурток. Цього року організували участь дітей Харківщини у трьох Всеукраїнських мистецьких конкурсах. На черзі було відновлення Української світлиці.

Дехто з просвітян є також членом інших українських партій та організацій, в тому числі, «Патріота України». Українці, які вважають себе Українцями і відстоюють спадок батьків, для нинішньої влади – «хвашисти і нацисти». А хто стріляє в них із криком «вас, хахлов, убівать нада», знищує українські старожитності й книжки – потерпіла сторона. Після нападів міліція їх затримує на декілька годин і відпускає, а потім використовує як свідків, відкриваючи кримінальні справи проти тих, кого вони покалічили.

Починаючи з 23 серпня 2011 р., після стрілянини на подвір'ї «Просвіти», діяльність об'єднання практично паралізована. При кожному обшуку «правоохоронці» вилучали насамперед оргтехніку, документи і гроші. Те ж саме робили й грабіжники, що свідчить про узгодження їхніх дій з діями органів «правопорядку».

Майже всі канали інформували громадськість про цей напад, коментуючи кожен по-своєму. Розголосу було на всю Україну. Тільки чомусь не згадали про «Просвіту», не показали гору попелу на подвір'ї з обгорілими українськими книжками...

Правління ХОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка

ВІД РЕДАКЦІЇ: Шановний читачу! Чи не нагадують тобі описані події і ситуація, що складається в Україні, Німеччину 30-их років минулого століття, часів приходу Гітлера до влади? Тоді нацистські молодики теж безкарно трощили і спалювали бібліотеки, нищили демократичні організації, знущалися над людьми за їх етнічною ознакою. Це ж відбувається нині в Україні, та ще й під патронатом влади. Але «хвашистами і нацистами» називають не нападників-україножобів, а українських патріотів із «Просвіти», козацьких кошів та інших структур, чесних журналістів. Тож постає запитання: «Як же українцям захистити себе?» Зрозуміло, на владу, на правоохоронні органи надії немає. Отож маємо організуватись у структури народної самооборони, які б могли дати реальну відсіч збройним нападникам.

ТИМ ЧАСОМ...

ПАРТІЯ – НАШ РУЛЬОВИЙ

Саме новою КПСС стає Партія реґіонів, бо, як і в часи СССР, на керівній посаді будь-якого рівня не міг бути безпартійний. Так і нині, якщо ти не реґіонал – до посади зась. Ба, навіть при нинішній багатопартійності, членство в іншій політичній силі не допускається. І виглядає, що чиновники буквально в чергу вишиковуються, аби потрапити в «керівну і спрямовуючу». Словом, шукають «дах».

Скажімо, голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк ще недавно був у партії «Відродження» і, здається, навіть очолював її обласну організацію як й однойменну фракцію в обласній раді. Та, виявляється, весь час буквально мріяв стати реґіоналом. Про це він щиросердечно зізнався на обласній партконференції ПР. «...Після того, як я відпрацював рік на посаді голови обласної державної адміністрації, на зустрічі з нашим Президентом, я попросив благословення вступити в Партію реґіонів. Тому таку честь – бути в рядах Партії реґіонів треба заслужити... Я з великим задоволенням хочу бути в цих рядах...»

І якось дивно виглядало те, як він ганьбив тих, які при зміні влади не звільняються і не вступають у владну партію, та тримаються посади, як реп'ях кожуха. Він, виходить, відразу покинув партію «Відродження» і попросив благословення у самого ґаранта, аби стати під біло-голубий стяг. Ось тільки, чи не доведеться знову просити його, якщо Президентом стане лідер якоїсь іншої політичної сили.

Та поки що чиновики і посадовці краю валом валять у реґіонали. Партійцями стали ректор медуніверситету Микола Рожко, заступник голови облдержадміністрації Руслан Гусак, голови Тисменицької і Тлумацької райдержадміністрацій Ігор Овчар та Василь Сенів, головний редактор Бурштинської телекомпанії РАІ Андрій Русиняк... А ще – сільські війти, підприємці, директори. Хто їх хресний батько, хто благословляв – невідомо. Та з усього видно, що реґіонали будь-що намагаються наростити адміністративний інформаційний, фінансовий ресурс перед виборами. КПСС це не допомогло. Чи допоможе це їм, покаже час. Зрештою, це залежить від кожного виборця.

Теодор ДРОВНИЧ

ДИСКУСІЯ

Український католицький університет своєю публікацією на тему українського різдвяного вертепу, напевно, мав намір розпочати суспільну дискусію, яка охоплює широкий пласт проблем української моральності й віри. Згодом полеміка продовжилась і на львівській телепрограмі Остапа Дроздова «Прямим текстом».

ЧИ ВАРТО ЗМІНЮВАТИ ТРАДИЦІЮ

Добра християнська дискусія необхідна для суспільства, щоб воно могло пізнавати власні духовні вади і ставати кращим. Потреба в цьому тим більша, що політичні й моральні авторитети в Україні швидко втрачають людську довіру, лиш Церква залишається авторитетом. Однак, на мій погляд, починати цю справу варто дуже обережно. Якщо пропонується тема, яку сприймають неоднозначно, богословам варто бути готовими до неприємних антитез і навіть до оцінки якості їхніх арґументів.

На жаль, для початку дискусії достойники УКУ чомусь вибрали не зовсім підхожу тему – ревізію українського традиційного вертепу з метою виховання толерантності й культивування моралі серед українців. Завершуючи дискусію в Остапа Дроздова, Мирослав Маринович порадив замість персонажа Жида, спробувати посміятись саме над українськими ментальними вадами і в такий спосіб стати кращими. Власне з цього було б варто починати – створити на базі студентства УКУ такий вертеп, показати його на ці свята й послухати думку людей. А так, предметом для дискусії є тільки стаття «У нашу хату знову увірветься вертепний Жид» за підписом о. Бориса Ґудзяка, о. Юрія Щурка, Мирослава Мариновича.

Спробую ризикнути вступити в полеміку хоча би на ґрунті тексту опублікованої статті. Цитата перша: «Як нам... ставитися до образу Жида в традиційних українських вертепах? Чи й далі бачимо ми в цьому образі справжній корінь наших соціальних, національних і політичних лих? Чи не підсміюється над нами сатана, що ми забавляємося цим образом, у той час як у державі нашій гучні бенкети справляє нерозпізнане зло?.. Але радість очікування цього свята щороку затьмарюється лихим передчуттям, що в час найвищої духовної кульмінації святого Різдва у нашу хату знову увірветься вертепний Жид, – і насіння зла, що його вертепне дійство мало б виполоти, знову загніздиться в нашій душі».

Якщо йти за логікою виполювання зла в будь-якому образі й подобі, то в українському вертепі його уособлює якраз не Жид, а юдейський цар Ірод. Вочевидь, саме цей персонаж, який має історичне відношення до євреїв, може бути вилучений панами-достойниками в знак найвищої толерантності й любові до ближнього. Адже Ірод для юдеїв аж ніяк не є персоніфікованим злом, а справедливим у своїх законах правителем. Можна поміняти його на іншу, історично віддалену персону-тирана. Але є великий сумнів у тому, що це сподобається українцям.

Залишивши в спокої Ірода, повернімось до персони Жида. Не знаю, в якому вертепі він видається злом, але в тих вертепах, які зустрічалися мені, Жид якраз і є тим персонажем, якого шукає замість Жида Мирослав Маринович. Він – дотепний витівник, який висміює погані українські ментальні риси і найголовнішу з них – лінивство духу, яке окошилося саме такою державою, яку зараз маємо. Чи не Жид, кепкуючи, закликає українців сісти, випити й поїсти, замість іти вперед і до кінця донести Божу звістку правди Нового Завіту, тобто висміює падіння багатьох наших рідноплемінників у гріху споживацтва і схильності до швидкого розхолодження у справах довершення справедливості й ведення політики. А яке дотепне віншування Жида... Хіба можуть образитися за це сучасні євреї, які мають почуття гумору й самі є неперевершеними гумористами?

Будучи толерантними до євреїв, мусимо таки визнати – вертепний персонаж Жид так довго виконував свою місію, що

Нікому ж досі не спадало на думку шукати в народній традиції, а тим паче у вертепі, якогось нетолерантного етнічного підтексту, адже це – традиція, так забавлялися на Різдво наші предки! Традиція не може до чогось поганого силувати, вона пройшла випробування століттями.

геть втратив приналежність до якогось етносу. Ми сприймаємо його як персонажа так само безпристрасно і нексенофобськи, як японці – акторів самурайського танцю. Жаль, що японці не пробують модернізувати власний епос, а то було б навколо чого подискутувати, не вдаючись до харакірі (жарт). А якщо серйозно, то якби не пан Маринович, ніхто б і надалі не звертав увагу на те, що персонажі вертепу – Жид чи юдейський цар Ірод мають якийсь стосунок до сучасних євреїв, бо незрівнянно важливішою персоною-чудом завжди була Свята Родина. Нікому ж досі не спадало на думку шукати в народній традиції, а тим паче у вертепі, якогось нетолерантного етнічного підтексту, адже це – традиція, так забавлялися на Різдво наші предки! Традиція не може до чогось поганого силувати, вона пройшла випробування століттями.

Якщо нам, вихованим на вже новій європейській традиції, раптом щось видалось незручним чи негарним, можна на Різдво мирно увімкнути телевізор, але там завжди будуть показувати Гоголівські «Вечера на хуторе близ Диканьки», де пошуковуване з метою викорінення неперсоніфіковане Зло, зображене натурально, тобто з хвостом, ратицями і свинячим писком. Оце вже новітня традиція українського телевертепу!

Але автори чомусь ні з того, ні з сього намагаються пов'язати вертепного Жида з єврейськими погромами минулого століття, звинувативши в них українців. Не зрозуміло: навіщо оце «на городі бузина, а в Києві – дядько»? Подібні натяки й недомовленості разом із нездоровим вишукуванням вини українців перед євреями в час, коли у вільній Україні євреї є шанованими і впливовими людьми, змахує на непотрібну нікому реанімацію давнього стереотипу, який не приносить у суспільство мир, але ненароком спровокувати міжнаціональну ворожнечу може.

Набагато корисніше для миру і благодаті в Богом благословенній Україні – не акцентувати на якихось історичних недоречностях у стосунках українців з іншими етносами, адже українці тоді теж були в ролі безправної меншини в імперіях. Однозначно не варто чіпати при цьому народний епос, традицію і літературу, щоб не пішла пошесть ревізії всього пласту української культури, української історії, аж до викидання незручних слів із текстів. Зрештою, навіщо акцентувати на єврейському корінні християнської віри, приміром, цитатою: «Євреями в історичному бутті були не тільки міняйли, торговці та лихварі. Євреями були, зокрема, апостоли, члени найдавнішої християнської спільноти та майже всі автори Нового Завіту (за винятком Луки). Єврейською була Пресвята Родина – Йосиф і Марія. Врешті-решт, по своїй земній Матері євреєм був і сам Ісус»? Адже Ісус Христос своїм «...не буде ні елліна, ні юдея» дав нам зрозуміти, що духовно ми не повинні сприймати його галілеянином чи сином юдейки, а Спасителем, Сином Божим, який прийшов, щоб принести нам любов, яка виключає навіть натяк на те, що хтось во Христі різний за походженням чи майновим станом.

Якщо ми будемо зараз провокувати зайві дискусії про роль єврейства в українській вірі чи ставлення до євреїв у нашій традиції та історії, ми можемо ненароком пробудити оте неперсоніфіковане Зло, яке самі ж збираємось виполювати з наших змучених неспокійним життям душ. Краще подумаймо про себе, як нам, українцям, зберегти спокій душі й не пропасти з лиця землі, а мати сильну державу і жити добре, вільно, ні перед ніким не вибачаючись за предків і поважаючи ближніх як справжні християни!

Володимир ФЕРЕНЦ

ВШАНУВАННЯ

ЗАВЕРШИТИ НАЦІОНАЛЬНУ РЕВОЛЮЦІЮ

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

голова Братства ОУН–УПА Карпатського краю Федір Володимирський та інші наголошували, що Степан Бандера у пантеоні тих великих синів українського народу, завдяки яким відбулась Українська держава.

Його заслуга, насамперед, у тому, що він «сформулював національну ідею, що він є теоретиком, організатором та ідеологом національно-визвольної революції». Саме Степан Бандера вказав три основні напрямки реалізації національної революції – це революційна ідея, революційна організація та революційна дія», – зазначив Віктор Анушкевичус.

Наша національна ідея – це будівництво української цілісної держави. Але поки українці не будуть об'єднані, її неможливо реалізувати, – наголошували промовці.

У часі вшанування Провідника ОУН в Івано-Франківському центрі патріотичного виховання учнівської молоді ім. С. Бандери відкрилася тематична виставка «Степан Бандера – символ нації». Як повідомила директор Центру Галина Савченко, для старшокласників провели вечір-реквієм. Прикарпатці також мали змогу переглянути документальний фільм чеського режисера Алеша Коудели «Бандерівці».

Богдан ВІВЧАР

СВЯТО

ГОСТИНЦІ У КАЗКОВІЙ ТОРБИНЦІ

На сцені – ялинки, прикрашені іграшками й подарунками. Під кожним деревцем стоять великі подарункові коробки. Це – казковий чарівний ліс, де подаруночки «ростуть» просто з землі. Чарівність миті підкреслює різнокольорове освітлення. Лунає казкова музика. З-поміж ялинок виглядає дівчинка Аліса й зачудовано дивиться: куди це я потрапила? Невже в Країну чудес?

Тут і знайомі персонажі: радісний Колобок, сміливa й задерикувата Червона Шапочка, Сірий Вовк, поважний Цар Горох, смішний і надзвичайно діловий Карлсон... З піснею підходить до гурту Буратіно. А навколо Зими кружляють маленькі сніжинки. І ось на сцену виходить Зимова Королева, яка зверхньо оглядає всіх казкових героїв, наміряючись всіх замести й заморозити. Їй підігрує злий Ельф. Та на допомогу казковим персонажам приходять Феї добра, Попелюшка й дівчинка Аліса.

Ось в таку казку чарівного лісу перед самим Новим роком потрапили школярі, яких на свято запросила «Просвіта».

А вони прийшли із ЗОШ № 3, 5, 7, 11, 26... І всім дуже сподобались гостинці у новорічній торбинці...

Михайлина БОДНАР, *завідувачка культмасового відділу ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

І ПРОРОСТЕ ПОСІЯНЕ ЗЕРНО...

Бурштинське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, опираючись на осередок «Просвіти» ПК «Прометей», завідувачку бібліотеки Надію Гулик, бібліотекарів Світлану Сметанську, Олену Іванців, провели для учнівської молоді День поезії, присвячений 120-річчю народження Євгена Коновальця, 200-річчю Маркіяна Шашкевича і 143-річчю заснування «Просвіти».

День поезії почався з молитви до Богородиці за український народ. Коротко були подані розповіді про Богом даних творців майбутньої української держави – Євгена Коновальця і Маркіяна Шашкевича, які своє життя присвятили Україні, подвиг яких має надихати нас і майбутні покоління.

Маркіян Шашкевич в умовах намагання окупаційної влади до тотального онімечення й ополячення галичан, своїм велетенським духом протистояв імперській мовній політиці й переміг. Ми завдячуємо йому тим, що користуємося кирилицею, а не латинським алфавітом. Бувши священиком, він першим почав виголошувати проповіді українською. Першим, разом із друзями із «Руської трійці», почав випускати альманах «Русалка Дністровая» українською мовою.

Євген Коновалець стояв біля колиски будівництва української держави у 20-их роках минулого століття, в умовах, коли Президент України Михайло Грушевський вважав, що Україні не потрібна армія. Але він все ж таки переконав усіх, що для захисту Української держави потрібно створити армію. І Коновалець зі своїми соратниками організував січових стрільців на оборону УНР. А після програних змагань у 1929 р. він, об'єднавши декілька організацій, створив ОУН, яка продовжила боротьбу за українську державу в підпіллі, організувала молодь на боротьбу з окупантами, в якій гартувалися майбутні воїни УПА.

Ці велетні українського духу надихають на побудову такої України, про яку мріяли вони. Євгена Коновальця і його соратників виховувала «Просвіта», яка вже 143 роки збирає разом небайдужих людей. Творили «Просвіту» в Галичині й Наддніпрянській Україні, зокрема, Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Микола Аркас, Омелян Огоновський і тисячі інших вірних синів і дочок України.

Створена у Львові 8 грудня 1868 р. «Просвіта» стала першою масовою організацією, в якій об'єднались українці для відстоювання своїх прав в умовах окупаційного режиму. В подальшому від неї започаткувались інші патріотичні організації. З приходом до влади більшовиків «Просвіта» була заборонена, але просвітяни влилися в антибільшовицьке підпілля. І лише через півстоліття у 1989 році вона відродилась під назвою Товариство української мови.

Учні бурштинських шкіл, учасники Дня поезії, читали свої перші проби пера. Хто знає, можливо, не в одному юному серці дало паросток зерно любові до України. І буятиме з такою ж силою, яка була в попередників. Журі в складі голови Тамари Наритник, членів Ірини Івасютин, Надії Гуник та інших, оцінювали поезії учнів. За найкращі вірші учасники отримали дипломи і збірки поезій з когорти розстріляного відродження. А всі учасники – збірку «Христос: шлях зі смерті у воскресіння» бурштинської поетеси Світлани Скальської.

Наш кор.

ЗГАДАТИ ВСЕ

КОЛЯДУЙМО ВСІ РАЗОМ

Шановні прикарпатці, дорогі брати і сестри. Дорогі подруги і друзі-однодумці.

Нелегка доля нас спіткала з приходом в Західну Україну радянської комуністичної, атеїстичної, безбожницької влади. Влади, яка для знищення народу мала органи НКВС і КДБ.

Мільйони патріотів-українців за любов і вірність своєму українському народові і своїй державі – Україні та християнській вірі за працю в ОУН–УПА потрапили до рук органів НКВС і КДБ й були знищені методом тортур, а про деяких патріотів, які потрапили до цих органів, ще й сьогодні ніхто не знає, де похоронені їхні останки.

Така була доля тих українців, які боролися за Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ.

З нагоди Нового 2012 року і Різдва Христового бажаю, щоб з нашим народом подібне більше ніколи не повторилося.

Бажаю всім нам єдності, міцного здоров'я, щастя і добра. Хай у кожну нашу хату завітає віра, надія, любов.

І заколядуймо всі разом...

СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР

Сумний святий вечір
В сорок шостім році –
Сумувала Україна,
Плач на кожнім кроці.

Вечір вечоріє,
Сонечко заходить,
Вечеронька біля столу –
Батько не приходить

До вечері сіли,
А діти питають:
Мамо, мамо, де наш тато,
Що не вечеряє?

До вечері сіли
Мати з діточками,
До початку вечероньки
Вмилися сльозами

Ой Боже наш, Боже,
Які свята милі,
А наш тато за Вкраїну
Лежить у могилі.

Діти колядують,
А старші сумують,
Що їх браття на Сибіру
Коляди не чують.

ХРИСТОС СЯ РОЖДАЄ!
СЛАВА УКРАЇНІ!
З надією – в майбуття...

Петро ГАЙВАНЮК,
голова Івано-Франківської ОО Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих

ЮВІЛЕЇ

Заслужена артистка України концертмейстер академічного оркестру «Harmonia Nobile» Наталя Мандрика

ЗАЛИШАЙТЕСЬ ТАКОЮ, ЯК Є!

Наталя Мандрика – концертмейстер і солістка академічного камерного оркестру «Harmonia Nobile», заслужена артистка України – 10 січня відзначає свій сонячний ювілей.

Хоч народилася на Львівщині, навчалась у відомій спеціалізованій музичній школі-дисятирічці імені Соломії Крушельницької у педагога Юрія Гольди, у Львівській консерваторії ім. М. Лисенка у педагога Олександра Вайсфельда, проте із задоволенням погодилась на запрошення колишнього директора обласної філармонії Михайла Воротняка за рекомендацією Ігоря Пилатюка і Бориса Дев'ятова, працювати у новостворюваному камерному оркестрі «Harmonia Nobile».

Молода, закохана в скрипкову музику, з амбітністю солістки, якій мали відкриватись великі сцени для донесення найкращих і найскладніших творів вітчизняних композиторів, зайняла гідне місце в оркестрі, в якому з першого дня була призначена концертмейстером. Він ось уже майже 27 років є її другим домом, а може, і рідшим, бо тут уже грає її донечка Наталя, яка з молоком матері плекалась музикою, любов'ю до скрипки і всього прекрасного.

Виросла донечка, зросла слава оркестру, який відзначають у всій Європі серед найпрофесійніших і популярних. Професійно зросли її вихованці, з якими щиро ділиться знаннями, навичками й досвідом. Та до сьогодні ніяк не зростуть її матеріальні статки. Адже досі так і не змогла покращити житлові умови, бо за кооперативну однокімнатну квартиру довелось довго розраховуватись.

А потім були скрутні часи, коли навіть мізерну зарплату не виплачували. Оркестр давав переважно планові концерти в сільських неопалюваних клубах, по церквах, а коли приходили запрошення із-за кордону, то не було змоги заплатити навіть за візи. Бо витрати за дорогу й проживання брала на себе сторона замовника.

Та все ж майже ніхто не покинув оркестр, труднощі згуртували всіх, як у рідну сім'ю. Працювали над новими творами, вишукували нові клавіри, працюючи на виснаження. І тільки любов до музики, віра в те, що буде краще, підтримка одне одного, приклад старшого товариша – художнього керівника заслуженого артиста України Олега Герети зберегли оркестр і піднесли до висот сьогоднішньої слави.

– Тож якось навіть незручно зізнаватись, – говорить пані Наталя, що дочка вже на виданні, а мама – у літах і хвора. І далі всі четверо живемо в кімнатчині 17 квадратних метрів.

І як працювати над розписом нотних партій, як відпочити, щоб в оркестрі обидві Наталі зачаровували публіку не тільки грою, а й чудовим виглядом, чарівними посмішками. Можливо, тому Наталя-старша, як і Наталя-молодша дуже часто – допізна у філармонії, бо ж роботи багато, а висока планка оркестру вимагає надзвичайної професійності й витонченості звуку та відмінного репертуару. Бо ж поціновувачі музики, шанувальники, прихильники чекають нових творів, нових програм, проектів, бенефісів.

І буде, обов'язково буде 29 січня у філармонії бенефіс Наталії Мандрики як солістки, як концертмейстера оркестру, будуть музичні подарунки від товаришів по сцені з України і з-за кордону. Але, на жаль, занадто малий зал філармонії. І всіх бажаючих не вмістить.

Наталя Мандрика має великий авторитет серед музикантів України, Росії, Європи, її високо оцінюють відомі дириґенти К. Хагель (Німеччина), В. Чернушенко (Росія), В. Мрозек (Польща), Ж. Вертен (Бельґія). Її партнерами по сцені були І. Ойстрах (Росія), К. Кулька (Польща), Е. Ідельчук (Фінляндія), Ф. Айо (Італія). Завдяки її творчому пошуку, наполегливості вперше в оркестровому виконанні прозвучали твори Дмитра Бортнянського, Максима Березовського, Станіслава Людкевича, здійснене аранжування багатьох творів.

Тож із ювілеєм, пані Наталю, низький уклін від усіх шанувальників, від усіх поціновувачів скрипкової музики й Вашого таланту. Хай Ваше добре серце не знає болю і ще довго дарує нам свято. А Вас завжди зігріває сонечко, Бог посилає добрих друзів і помічників у вирішенні життєвих проблем. Ви гідні більшого. Та все ж залишайтесь такою, як є, справжньою дочкою українського народу й України. За це ми вдячні Вам і за це ми любимо Вас.

Любов ЗОРІНА

ВИСТАВКИ

ДО РІЗДВА ХРИСТОВОГО

У Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» свої твори до Різдва Христового представили мисткині Анна Петранюк (м. Івано-Франківськ) та Любов Витвицька-Бабенчук (м. Львів).

Передувала відкриттю виставки сценка з різдвяного вертепу. Пастушки й Ангелики під талановитим керівництвом Іванни Сорочинської наблизили до гостей виставки чар різдвяної ночі. Генеральний директор Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський відзначив, що «виставка є особливою. Свої твори представляють дві мисткині, дві товаришки, що навчалися разом».

А декан Галицький УГКЦ о. Василь Завірач наголосив, що «майстрині мають Божий дар. Вони багаті внутрішніми скарбами, якими можуть ділитися з нами на папері та полотні».

Мисткині розповіли про свій творчий шлях. Їхні долі є подібними. Обидві народилися на Прикарпатті: Любов Витвицька-Бабенчук – на Долинщині, Анна Петранюк – у Галицькому районі. Спільно вони навчалися в професійно-технічному училищі № 3 м. Івано-Франківська, згодом кожна з них здобула вищу освіту (перша – у Львові, друга – в Івано-Франківську). В арсеналі кожної мисткині – участь у десятках виставок різних рівнів, їхні роботи зберігаються у музеях та приватних колекціях. Роботи майстринь виконані олійним живописом, художнім розписом по тканині, акварелі.

Баченням творчості Анни та Люби поділилися їхні одногрупники, а також знавці академічного мистецтва.

Присутні відзначали неповторність творів, їхню привабливість, а одночасно і реалізм.

А. Ч.

МУЗИКА

НЕЗАБУТНІ ХВИЛИНИ ВІЧНОСТІ

НА ПОШАНУ ВИКЛАДАЧА КОЛОМИЙСЬКОГО КОЛЕДЖУ МИКОЛИ СКІЛЬСЬКОГО З НАГОДИ ЙОГО 55-річчя

Згасають великі люстри і зал завмирає від перших акордів небесної музики. Скрипки своїм легким вібрато доносять делікатну мелодію з «Травіати» Дж. Верді. Вона стрімко видозмінюється, набираючи все новіших і складніших зворотів. Чіткий і водночас виважений жест дириґента, заслуженого діяча мистецтв маестро Руслана Дорожівського робить чудо на сцені, викликаючи вибух оплесків.

Так почалося дійство, котре присвятили своєму вчителю Миколі Скільському його вдячні учні: М. Губчак – соліст Національної опери України, лауреат Міжнародних та національних конкурсів; генеральний директор Хмельницької обласної філармонії Олександр Драган (він же – художній керівник і головний дириґент оркестру); соліст Ярославської філармонії, викладач Львівського національного університету імені Івана Франка Олександр Форкушак; студент Національної музичної академії ім. П. Чайковського (м. Київ), володар гран-прі, кавалер ордена Золотого Значка Юрій Михайлюк; викладач Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського В. Кривнюк; хор студентів Коломийського педагогічного коледжу під орудою ювіляра М. Скільського.

Радість свята приїхала розділити заслужена артистка України, солістка Національної опери України Катерина Страденко, виконуючи з Миколою Губчаком дует з опери «Аїда» Дж. Верді під керівництвом Олександра Драгана. І після їхнього виступу зал зірвався від шквалу оплесків.

Напористо і професійно прозвучали заключна сцена із «Євгенія Онєгіна» П. Чайковського. Молоді виконавці О. Форкушак і Ю. Алексеєва донесли до слухачів увесь драматизм цього шедевру. Дириґував Назарій Яцків.

Незважаючи на юний вік, Юрій Михайлюк по-дорослому майстерно доніс до слухачів «Каватину Султана» з опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського. Хоч він співав із симфонічним оркестром уперше.

Кульмінацією дійства була передача Олександром Драганом дириґентської палички своєму талановитому вчителеві Миколі Скільському, якому переповнений зал скандував слова вдячності за досконале виконання шедеврів оперної музики.

Дириґентським жестом пан Микола підняв численний хор студентів, що були на балконах, повернувся до оркестру, й полинула «Молитва» С. Гулака-Артемовського із опери «Запорожець за Дунаєм» (солістами були Сурен Максутов, соліст Національної опери України, та Володимир Крив'юк).

Вдячна публіка, що з'їхалася звідусіль, довго пам'ятатиме незабутні хвилини насолоди вічним оперно-класичним мистецтвом. На цей чудовий концерт музики прибули також викладачі Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, зокрема, Петро Чоловський, земляки ювіляра з Нижнього Березова, його рідні.

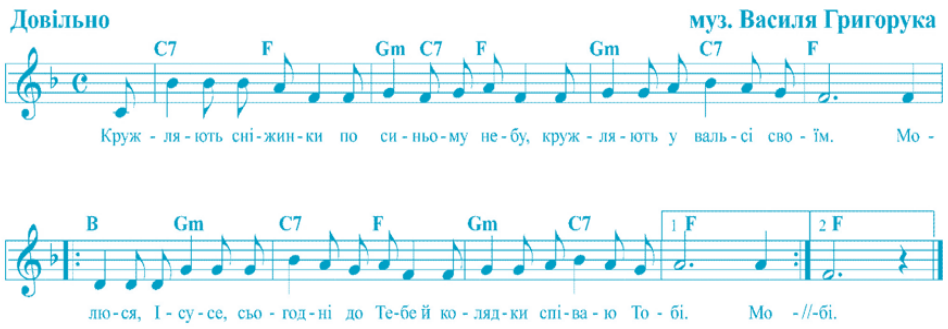
Концерт оперної музики в Коломиї засвідчив високий мистецький професіоналізм викладача, дириґента Миколи Скільського і його талановитих учнів – виконавців класичних оперних арій. За свою подвижницьку працю на ниві музичного мистецтва М. Скільський давно заслужив державну нагороду діяча мистецтв. Сподіваємось, що дирекція коледжу, Інститут мистецтв ПНУ, обласне управління освіти подадуть його кандидатуру на високе звання.

Петро АРСЕНИЧ,
заслужений працівник культури України, доцент Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

НОВА ПІСНЯ

ІСУС РОДИВСЯ

Слова Нестора Мартинця
Музика Василя Григорука

Кружляють сніжинки по синьому небу,
Кружляють у вальсі своїм.
Молюся, Ісусе, сьогодні до Тебе
Й колядки співаю Тобі.

Щоб діти сміялися й колядували,
Тобі віддаючи хвалу,
Щоб дітки розлуки з батьками не знали,
Щоб кожну зберіг Ти сім'ю.

Ісусе, Ісусе, Ти – дійсно Син Божий,
Ми дуже благаєм Тебе
І віримо щиро, що нам допоможеш
Й добро на Вкраїні буде.

Сніжинки по синьому небу кружляють,
Заводячи свій хоровод.
З народженням Сина Марію вітає
Увесь український народ.

Сьогодні Ісусу хвалу віддавати
В Криму і в Карпатах будуть
І силу Господню будуть прославляти,
І підуть усі в коляду.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Вітання голові Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Степану Васильовичу ВОЛКОВЕЦЬКОМУ

Шановний Степане Васильовичу!

Вітаємо Вас із днем ангела. На небесах у Вас є заступник, який був взірцем у своєму земному шляху.

Рік, що настав, буде для всіх нас випробуванням. Тож віншуємо Вас такими словами: «Стійте у вірі, будьте мужні у справі, будьте міцні у житті. Хай у Вас все твориться з любов'ю! Здоров'я, радості, завзяття!»

Водночас вітаємо усіх Степанів, Степановичів, Степанівних і Степанид зі святом ангела й бажаємо многих та благих літ.

Правління
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

АНОНС

«ПЕКТОРАЛЬ» НА ЕКРАНІ ПЕРШОГО НАЦІОНАЛЬНОГО

Багато глядачів з великим задоволенням дивляться музичну програму народної артистки України Оксани Пекун «Фольк-Music», яка виходить на Першому національному щонеділі.

З радістю запрошую 8 січня дивитись цю передачу, адже учасниками святкового випуску буде тріо бандуристок «Пекторaль» Івано-Франківської обласної філармонії. Цих обдарованих чарівних бандуристок – Ірину Копійчук-Дзеньків, Ірину Королевич-Варварик і Василину Стеблій – пані Оксана почула 4 грудня 2011 року в Києві на першому Всеукраїнському фестивалі-конкурсі-рейтинґу сучасного бандурного мистецтва, на якому їхнє виконання було оцінене дипломами за перше місце за найкращий інструментальний твір, і гран-прі – за високий виконавський і професійний рівень. І ведуча вирішила, що їх має почути вся Україна і світ. Тож слухайте, як колядує «Пекторaль».

Хоч у такому складі тріо виступає лише рік, та за плечима кожної учасниці – довгі роки навчання: музична школа, музичне училище, консерваторія, здобуття ступеня маґістра. Ірина Копійчук та Ірина Королевич з гордістю називають себе ученицями відомої бандуристки, професора Людмили Посікіри, а Василина Стеблій – професора Надії Брояко.

За рік роботи «Пекторoль» разом з організатором – музичним керівником заслуженим діячем мистецтв Володимиром Павліковським виступили у творчому представленні Івано-Франківська в Донецьку у програмі «Схід–Захід – разом», де їх тепло зустрічали. Також одержали свої перші високі перемоги на фестивалі «Покрова на Хортиці», другому Всеукраїнському козацькому фестивалі, їхній репертуар поповнюється як класичними творами, так і творами композитора В. Павліковського, який робить аранжування до музичних композицій. Окрилені успіхом, бандуристки працюють і несуть мистецтво до людей, вважаючи великим щастям приносити радість людям.

Зорина ФЕРНЕГА

Зліва направо: Василина Стеблій, Оксана Пекун, Ірина Королевич-Варварик, Ірина Копійчук-Дзеньків

ДО ПЕРВНІВ

...А МИ Ж ТУЮ ЧЕРВОНУ КАЛИНУ ПІДНІМЕМО...

ПРИЧИНКИ ДО ІСТОРІЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПРЕСИ

(Закінчення. Поч. у № 51, 52)

У першому числі «Вістника Пресової Кватири УСС» під об'єднаним (спільним) криптонімом «МУБАЛ» (а це – Микола Угрин-Безрішний і Антін Лотоцький) надрукована цікава мовознавча стаття «Дещо про чистоту нашої літературної мови»: стаття спрямована проти засилля «полонізмів» і «москалізмів» в українській мові.

На сторінках «Вістника Пресової Кватири УСС» зустрічаємо також поезії Юрія Шкрумеляка, який згодом стане провідником-видавцем стрілецьких часописів «УСУС» і «Тифосна одноднівка». Він виступав під псевдонімом Юрко, Юра, Іван Сорокатий, Каламарь та ін.

У другому випуску «Вістника» за червень-липень 1916 р. опублікована поезія Ю. Шкрумеляка «Заповіт Пророка».

...Не бичуйте язиком народ,
Не кричіть, не горланьте, –
Ви спокійно на сонце глядіть
І вперед поступайте!

Всі найкращі хвилі життя
Посвятіть для народу –
Ідеал ваш хай буде: весна,
А мета вам: свобода...

Поряд – поезія Т. В. (Миколи Угрин-Безгрішного) і нарис стрілецького пісняра, автора пісні «Ой зацвила черемха» (на слова Р. Купчинського) і «Гімну Коша» (на слова А. Лотоцького) Антона Баландюка «Стрілецька грудка землі на могилу громадянина».

* * *

...У травні і червні 1916 року побачили світ перший і другий випуски четвертого стрілецького часопису **«Самопал»,** до видання якого теж доклав чимало праці М. Угрин-Безгрішний. Видання привабливе гострими карикатурами, віршами, нарисами. Варта уваги стаття М. Угрин-Безгрішного «Слово характерника», де автор веде мову про стрілецькі шапки-мазепинки й однострої. Езопівською мовою у статті ставиться злободенне запитання: чому ж то українські вояки Леґіону УСС не обмундировуються в рідні однострої?!. За наказом Начальної Команди це стрілецьке видання було заборонене.

* * *

...На початку 1918 р. під редакцією Миколи Угрин-Безгрішного при Коші УСС побачило світ перше число багатоілюстрованого видання – літературний збірник Українського січового війська «Червона калина». У збірнику, зокрема, було опубліковано:

Микола Угрин-Безгрішний. Гимн УСС;
Андрій Баб'юк. В хвилях сконання. Перші болі;
Роман Купчинський. Вірші «Під вечір», «На недавнім побоєвищі»;
Антін Лотоцький. Стаття «Іван Франко і вірші «Ось села, городи, сади»;
О. Назарук. Слідами УСС по шпиталях;
Василь Бобикевич. «Вий, буре» (поезія);
Мирон Заклинський. Зі записника УСС;
Лев Лепкий. Пісня обозників УСС;
М. Угрин-Безгрішний. А ми ж тую червону калину піднімемо (поезія).

* * *

...У Леґіоні УСС Микола Угрин-Безгрішний перебував до 1 листопада 1918 року. А за часів ЗУНР (з кінця 1918 р. до початку 1919 р.) він – у Косові як комісар-осаул Косівського повіту. Разом з повітовим старостою Анатолем Лепким, суддею за фахом, працював над встановленням і зміцненням української влади на Гуцульщині, зокрема, організацією українських установ, розгортанням шкільного будівництва і переведення шкіл на викладання українською мовою, заміною назв вулиць на українські.

Він проводить цілу низку культурно-мистецьких заходів: засновує і редаґує тижневик «Чорногора», разом з однодумцем-педагогом і публіцистом **Богданом Заклинським** (09.06.1886, м. Станиславів – 12.04.1946, м. Львів) засновує у Косові видавництво «Довбуш», яке за короткий час, при матеріально-фінансовій скруті зуміло видати книжки М. Угрин-Безгрішного «Віршована історія України», «Короткий огляд українського письменства» та Богдана Заклинського – «Велика букварева читанка», «Читанка для другої кляси», «Хто се Тарас Шевченко».

Він же – Микола Угрин-Безгрішний – організатор у Косові повітової бібліотеки, організатор і управитель Українського театру ім. І. Тобілевича в Косові. До речі, за його рекомендаціями й при організаційній допомозі театр показав косівчанам дві вистави Б. Грінченка з часів козаччини «Степовий гість».

* * *

...У подальші роки Миколі Угрин-Безгрішному судилося пройти через жорстоку круговерть подій, через хаос, анархію, чвари, амбіції і політичні ігрища, що зворохобили Україну, розбурхану війнами, повстаннями й оманливими кличами. Химерна доля зводила його з багатьма історичними особистостями: полковником Євгеном Коновальцем, полковником Василем Вишиваним і сотником Є. Лярішем, які готували гуцульське повстання проти румун, що окупували Покуття; з повстанцями отамана Шепеля на Поділлі; з Софією Віталіївною Тобілевич у Києві, яка переховувала його під час окупації міста большевиками... У всіх ситуаціях не втрачав оптимізму. І готовий був до нових випробувань в ім'я вимріяно-вистражданої ідеї – здобуття волі Україні.

...1921 року Микола Угрин-Безгрішний повертається до любого міста Рогатина – до рідної йому української гімназії. Зоріла нова сторінка його життя і боротьби на ниві педагогічній, письменницькій, видавничій, громадсько-культурній, разом зі своїм вірним другом Антоном Лотоцьким. Але це – тема для іншої розмови.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

січень

(Продовження. Поч. у № 52)

12 СІЧНЯ

60 років від дня народження **Ігоря Бориса,** одного з найяскравіших українських режисерів, який у 1986–1991 рр. працював в облмуздрамтеатрі ім. І. Франка.

55 років від дня народження **Михайла Арсака,** журналіста, директора Музею історії міста Коломиї.

13 СІЧНЯ

Меланки. Щедрий вечір. Переддень Старого Нового року. За повір'ям, у ніч на Меланку небо відкривається, тому можна просити Бога про найзаповітніше.

170 років від дня народження **Миколи Лепкого** (1842–1924), просвітнього діяча, рукоположеного 1866 р., професора релігії Коломийської гімназії.

115 років від дня народження **Василя Дем'янчука** (1897–1938), мовознавця, автора праці «До характеристики гуцульського говору» (1928), уродженця м. Надвірна.

14 СІЧНЯ

Обрізання ГНІХ і св. Василія Великого. Новий рік за старим стилем (Старий Новий рік). Як проведеш цей день – таким буде й весь рік. На Василя годі спати, треба долю посівати.

130 років від дня народження **Івана Огієнка** (1882–1972), відомого українського церковного і громадського діяча, митрополита (з 1943 р.), історика Церкви, педагога.

100 років від дня народження **Стефана Грабця** (1912–1972), польського мовознавця, автора праці «Географічні назви Гуцульщини», уродженця м. Станиславів.

15 СІЧНЯ

70 років від дня народження **Христини Михайлюк,** професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, керівника ансамблю «Росинка».

16 СІЧНЯ

55 років від дня народження **Любові Василик,** члена Національної спілки письменників України, поетеси, авторки збірки поезій «Молитва дерев» (1996), уродженки с. Нижній Вербіж Коломийського району.

17 СІЧНЯ

120 років від дня народження **Дмитра Котка** (1892–1982), дириґента, який у 1945 році був керівником і головним дириґентом Українського державного гуцульського ансамблю пісні й танцю, заарештованого 08.01.1951 р. і засудженого на 10 років за антирадянську аґітацію.

70 років від дня народження **Романа Горака,** письменника, франкознавця, дослідника життя і творчості багатьох літераторів Прикарпаття (О. Дучимінської, К. Попович, О. Рошкевич та інших), директора літературно-меморіального музею І. Франка у Львові.

18 СІЧНЯ

Навечір'я Богоявління. Щедрий вечір. Голодна кутя. Небо цього вечора відкривається, як і на Меланку. Вода стає святою, бо в ній сам Ісус охрещується.

170 років від дня народження і **90 років** з дня смерті **Лева Лопатинського** (1842–1922), мовознавця й етнографа, уродженця м. Долина.

60 років від дня народження **Богдана Губаля,** художника, заслуженого діяча мистецтв України, члена Національної спілки художників України, який живе і працює в Івано-Франківську.

19 СІЧНЯ

Богоявління Господнє.

110 років з дня смерті **Івана Плешкана** (1867–1902), греко-католицького священика, українського поета й перекладача, приятеля В. Стефаника.

100 років від дня народження **Ярослава Стецька** (1912–1986), голови Проводу ОУН, лідера Конґресу українських націоналістів.

90 років від дня народження **Володимира Гавриша,** гуцульського різьбяра, члена Національної спілки художників України, уродженця м. Косів.

80 років від дня народження **Тетяни Фіґоль,** лікаря, громадсько-культурної діячки, уродженки с. Підбережжя Болехівської міськради.

20 років тому підрозділи Івано-Франківського ґарнізону прийняли присягу на вірність народові України.

22 СІЧНЯ

День соборності України.

115 років від дня народження **Петра Шеремети** (1897–1922), чотаря УСС, учасника визвольної боротьби у складі УСС–УГА–ЧУГА (1914–1922).

23 СІЧНЯ

65 років тому у криївці поблизу Жукова на Тернопільщині **загинув Микола Арсенич,** член Проводу ОУН, організатор і керівник служби безпеки ОУН.

Підготував Петро АРСЕНИЧ

(Закінчення буде)